

LUNDS
UNIVERSITET

Samhällsvetenskapliga fakulteten

PTPR04, Psykoterapeutiska teorier och metoder, 30 högskolepoäng

Theories and Methods of Psychotherapy, 30 credits

Avancerad nivå / Second Cycle

Fastställande

Kursplanen är fastställd av Styrelsen vid institutionen för psykologi 2020-12-08 (STYR 2020/2165) och senast reviderad 2023-12-05 (2023/2578). Den reviderade kursplanen träder i kraft 2024-08-30 och gäller från och med höstterminen 2024.

Allmänna uppgifter

Kursen ges som obligatorisk kurs inom psykoterapeutprogrammet, inriktning familjeterapi.

Undervisningsspråk: Svenska och Engelska
Undervisningsspråk är svenska och engelska

Huvudområde Fördjupning

- AXX, Avancerad nivå, kursens fördjupning kan inte klassificeras

Kursens mål

Efter genomgången kurs ska studenten:

Kunskap och förståelse

- uppvisa fördjupade kunskaper om psykoterapeutiska teorier, metoder, förhållningsätt och behandlingsprinciper inom området för systemisk orienterande par- och familjepsykoterapi samt uppvisa förståelse för hur dessa kan tillämpas i det psykoterapeutiska arbetet med familjer i olika konstellationer, samlevnadsformer, bakgrund och levnadsförhållanden.
- ingående kunna redogöra för förklaringsmodeller, förhållningsätt, och de bärande behandlingsinterventionerna vid olika typer av relationella problem, utvecklingspsykologiska och utvecklingspatologiska tillstånd.
- uppvisa kunskap om olika faser i psykoterapiprocessen i systemiskt orienterande par- och familjeterapier.

- uppvisa fördjupade kunskaper om och förståelse för det terapeutiska samspelet i mötet med ett par eller en familj med särskilt beaktande av barn och ungdomars deltagande i psykoterapi.
- kunna analysera och redogöra för likheter och skillnader mellan olika psykoterapeutiska inriktningar och om psykoterapeutisk integration mellan de olika familjeterapeutiska skolorna och inriktningar.

Färdighet och förmåga

- självständigt kunna etablera en förtroendefull allians med par och familjer både som enskilda individer och som det terapisystem familjemedlemmarna tillhör i den psykoterapeutiska relationen.
- självständigt kunna planera och tillämpa olika modeller av par- och familjeinriktade psykoterapeutiska interventioner och förhållningssätt och genomföra sina interventioner på ett planerat och organiserat sätt.
- självständigt kunna tillämpa metoder inom systemisk par- och familjepsykoterapi vid olika relationella problem samt utvecklingspsykologiska och utvecklingspatologiska tillstånd i par- och familjers livscykel.
- visa förmåga att tillgodogöra sig innehållet i aktuell behandlingslitteratur och vetenskapliga tidskriftsartiklar om psykoterapi och psykoterapiforskning med särskilt fokus på par- och familjeterapi.
- visa förmåga att självständigt reflektera över sina erfarenheter från utbildningsterapi och familjerekonstruktion i relation till rollen som behandlande psykoterapeut.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förmåga att kritiskt reflektera över den psykoterapeutiska processen, förhållningssätt och metoder med beaktande av etiska överväganden och de maktordningar som påverkar individer, paret och familjen samt de maktrelationer som kan uppstå i psykoterapi med särskilt fokus på klient- och terapeutroll samt barn och ungdomars situation.
- kunna kritiskt värdera aktuell forsknings- och behandlingslitteratur kring olika syndrom, och värdera dess relevans för par- och familjeterapeutisk behandling, bedömning samt det terapeutiska förhållningssättet.
- visa förmåga att kritiskt granska och värdera olika ställningstaganden i diskussionen kring vad som är verksamt vid psykoterapi utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt.
- visa förmåga att utifrån sina erfarenheter av utbildningsterapi och familjerekonstruktion reflektera över den psykoterapeutiska processen, terapeutrollen samt psykoterapeutens förhållningssätt och arbetsmetoder.

Kursens innehåll

Kursen syftar till att ge ingående kunskap i psykoterapeutiska teorier och metoder inom området par- och familjeterapi på avancerad nivå. Undervisningen kommer delvis att samordnas med utbildningarna i psykodynamisk psykoterapi och kognitiv-beteendeariktad psykoterapi.

Kursen innehåller tre delar, 1) Psykoterapeutiska Teorier och Metoder (4:1, 27 högskolepoäng), utbildningspsykoterapi (4:2, 1 högskolepoäng) samt 3) Personlig Utveckling och Familjerekonstruktion (4:3, 2 högskolepoäng).

Del 4:1 behandlar metoder och centrala teorier inom området för systemisk par- och familjeterapi, gällande såväl vid långtids- som korttidspsykoterapi. Terapeutiska interventioner och förhållningssätt samt intervju- och samtalsmetoder studeras och tränas. Dessutom belyses skeenden i den terapeutiska relationen med par och

familjer. Delen syftar till att ge studenten fördjupade kunskaper inom området samt dess vetenskapliga förankring.

I del 4:2, utbildningsterapi, genomför studenten 10 timmar individualterapi, familjeterapi eller parterapi som syftar till en vidare fördjupad självkänedom och empatisk förmåga med särskilt fokus på klientrollen.

I del 4:3 genomgår studenten 24 timmar familjerekonstruktion som syftar till fördjupad självkänedom och empatisk förmåga med särskilt fokus på sin uppväxtfamilj, att förstå den terapeutiska processen i familjeterapi utifrån klientrollen, samt underlätta både integration och gränsdragning mellan det privata och det professionella.

Den kunskap som förmedlas under kursen är en bas för det handledda klientarbetet under kurs PTPR07, Psykoterapeutiskt arbete under handledning, och de ger sammantaget med kurs PTPR02, Psykopatologi och diagnostik, den förståelse, kunskap och värderingsförmåga avseende par- och familjeterapeutisk teori och metod som krävs för att självständigt kunna bedriva psykoterapeutiskt behandlingsarbete med par och familjer.

Kursens genomförande

Kursen löper under terminerna två till och med sex. Undervisningen under del 4:1 sker i form av föreläsningar avseende systemisk intervjumetodik och cirkulärt frågande, barn i familjeterapi, parterapi, anknytningsbaserade familjeterapier, multifamiljeterapi samt integrativ, narrativ och funktionell familjeterapi. Även familjen i exil samt familjeterapi vid ombildade familjer berörs. Därutöver anordnas obligatoriska seminarier med gruppdiskussioner och tillämpningsövningar, där studenten övar metoder och förhållningssätt från föreläsningsserien.

De studerande har parallellt med undervisningen lärlösa litteraturseminarier där studenterna i mindre grupper avhandlar kurslitteraturen enligt särskilda anvisningar. Litteraturseminariernas gruppdiskussioner redovisas individuellt och skriftligt. Deltagande i seminarierna är obligatoriskt om inte särskilda skäl föreligger.

Inom del 4:2 utbildningspsykoterapin (1 högskolepoäng), genomgår den studerande individualterapi, familjeterapi eller parterapi vilken anordnas av studenten själv i enlighet med gällande kursbeskrivning.

I del 4:3 (2 högskolepoäng) genomför den studerande familjerekonstruktion. Inom ramen för delen genomförs även seminarier som följer upp både utbildningspsykoterapin (4:2) och familjerekonstruktion (4:3).

Familjerekonstruktion och seminarier under hela kursen kräver såväl obligatorisk närvaro som ett aktivt deltagande från de studerande.

Kursens examination

Examination av del 4:1 inkluderar fyra provmoment (provmoment 1, 7 högskolepoäng, provmoment 2, 7 högskolepoäng, provmoment 3, 8 högskolepoäng, samt provmoment 4, 5 högskolepoäng). Provmomenten sker terminsvis under terminerna 2 till 5 och vart och ett inkluderar dels fullgörande av seminarie- och gruppdiskussionsuppgifter och dels godkända tillämpningsövningar under terminen i fråga. Därutöver tillkommer var termin en skriftlig redogörelse rörande för terminen relevanta delar av kursinnehållet, inkluderande redovisning från litteraturseminariegrupperna. Därtill examineras studenten gällande sin förmåga att tillämpa grundläggande familjeterapeutiska interventioner och tekniker vid iscensättning av en tilltänkt familj vid färdighetsseminarium (del av provmoment 2), samt sina färdigheter i systemisk intervjumetodik och cirkulärt frågande (del av provmoment 3).

Del 4:2 (provmoment 5, Utbildningsterapi, 1 högskolepoäng) examineras genom fullgörande av egenterapins samtliga timmar inklusive uppvisande av därtill kopplat skriftligt intyg från den legitimerade psykoterapeut som givit utbildningspsykoterapin.

Del 4:3 (provmoment 6, Familjerekonstruktion, 2 högskolepoäng) examineras dels genom att studenten genomgår familjerekonstruktion omfattande 24 timmar med obligatorisk närvaro, dels genom att denna erfarenhet efter genomförd familjerekonstruktion relateras, genom kritisk reflexion rörande klientrollen, till familjeterapeutiskt arbete i ett skriftligt prov.

På kursen erbjuds tre examinationstillfällen för varje provmoment under 4:1, ett ordinarie prov, ett omprov i nära anslutning till kurstillfället, samt ett uppsamlingsprov inom ett år efter ordinarie prov och efter överenskommelse med examinator. Inom ett år efter kursen genomgått en större förändring eller upphört erbjuds ytterligare två omprov i enlighet med då gällande kursplan.

Ersättning eller alternativ tidpunkt för obligatoriskt moment erbjuds student som utan egen förskyllan, till exempel olycksfall, plötslig sjukdom eller liknande händelser, inte kunnat genomföra det obligatoriska momentet. Detta gäller också studenter som har missat undervisning på grund av ett förtroendeuppdrag som studentrepresentant.

Om så krävs för att en student med varaktig funktionsnedsättning ska ges ett likvärdigt examinationsalternativ jämfört med en student utan funktionsnedsättning, så kan examinator efter samråd med universitetets avdelning för pedagogiskt stöd fatta beslut om alternativ examinationsform för berörd student.

Betyg

Betygsskalan omfattar betygsgraderna: Underkänd, Godkänd

För godkänt betyg på respektive del av kursen krävs att alla prov/moment inom delen är godkända. För godkänt betyg på hela kursen att alla delar är godkända och att studenten uppfyller de lärandemål som angivits. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med Underkänd.

Vid kursens start informeras studenten om kursplanens lärandemål samt om betygsskalan och dess tillämpning i kursen.

Förkunskapskrav

Antagen till psykoterapeutprogrammet

Övrigt

Studenten svarar själv, och på egen bekostnad, för att utbildningsterapin blir fullgjord. Terapeuterna som anlitas ska vara legitimerade psykoterapeuter.

Viss samordning av läraaktiviteter kommer att ske med utbildningarna i psykodynamisk psykoterapi samt kognitiv beteendeterapi.